

Vår referens: 20-10917

PTS svar på betänkandet Innovation genom information (SOU 2020:55)

Post- och telestyrelsen (PTS) är förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation. PTS har följande synpunkter på förslagen i betänkandet Innovation genom information (SOU 2020:55)

1 kap. 1 §

I bestämmelsen anges att lagens syfte är att stödja utvecklingen av informationsmarknaden och stimulera innovation genom att öka tillgängliggörande och vidareutnyttjande av information från myndigheter och offentliga företag, särskilt i form av öppna data. Det anges också att detta inte får inverka negativt på Sveriges säkerhet eller informationssäkerhet i övrigt.

PTS anser begreppet informationssäkerhet inte tydliggör vad om skyddsvärt i sammanhanget. Istället för begreppet *informationssäkerhet* bör det skyddsvärda beskrivas som t.ex. *eller verksamhet som är skyddsvärd på annat sätt*.

1 kap. 3 §

I bestämmelsen anges att lagen gäller för information som innehas av myndigheter och offentliga företag.

Av betänkandet framgår att utredningen genom att i lagen använda begreppet *information* i stället för *handling* vill tydliggöra gränserna för offentlighetsprincipen i förhållande till EU:s regelverk om vidareutnyttjande. PTS anser dock att det är svårt att se på vilket sätt användning av begreppet information i stället för handling tydliggör gränsen mellan offentlighetsprincipen och vidareutnyttjande av information. Bestämmelserna i TF och OSL är tillämpliga på samtlig information som myndigheter och andra offentliga organ gör tillgänglig, och eventuell sekretess hindrar information från att tillgängliggöras. Ett tillgängliggörande av information som inte är allmän handling leder ju också till att informationen blir allmän handling.

Det är också önskvärt, om än sannolikt förknippat med svårighet, att det införs en bestämmelse som tydligare beskriver vilken information som ska tillgängliggöras och på vilket sätt begreppet information skiljer sig från begreppet allmän handling. Utredningens

beskrivning av begreppet information ter sig vidare än handling eller uppgift. En ytterligare fråga är i så fall hur lagen ska tillämpas på sådan information som finns i s.k. industriella styr- och reglersystem inom t.ex. el- och dricksvattenförsörjning där systemen i ett säkerhetsskyddsperspektiv betraktas som säkerhetskänsliga.

Det finns en stor risk för svåra tolkningar när det gäller annan lagstiftning som är uppbyggd kring begreppen handling och uppgift. Till exempel hur en aktör ska kunna bedöma om viss information som inte är en uppgift tillsammans med annan information är att anse som en uppgift och i vissa fall en säkerhetsskyddsklassificerad uppgift, och vem är ansvarig för att uppgifter som rör Sveriges säkerhet riskerar att röjas i sådana fall.

2 kap. 1 §

I bestämmelsen anges att en myndighet eller ett offentligt företag bör på eget initiativ göra information tillgänglig, om det inte är olämpligt med hänsyn till skyddet av personuppgifter eller kritisk infrastruktur eller med hänsyn till Sveriges säkerhet eller informationssäkerhet i övrigt.

Av betänkandet framgår att utredningen bedömer att öppen data direktivet inte innehåller något krav på att myndigheter eller offentliga företag ska göra information tillgänglig på eget initiativ. Utredningen anser dock att ett generellt krav på att göra information tillgänglig på eget initiativ ändå bör införas i den nya lagen.

PTS delar inte utredningens bedömning i fråga om risker med att införa ett generellt krav på att göra information tillgänglig på eget initiativ och anser att den föreslagna bestämmelsen bör tas bort. Det som framkommit i t.ex. MSB:s rapporter och Riksrevisionens rapporter om myndigheter, kommuner och regioners arbete med informationssäkerhet visar stora brister i det systematiska informationssäkerhetsarbetet. I en rad olika ärenden har också myndigheters arbete med säkerhetsskydd visat att det även där finns brister. Ett tillgängliggörande som inte har sin grund i ett gediget informationssäkerhetsarbete och säkerhetsskyddsarbete kan innebära stora risker för Sveriges säkerhet och annan samhällsviktig verksamhet med betydelse för krisberedskap och allmän säkerhet.

PTS vill också framföra att bestämmelsen är särskilt problematisk utifrån vad som anförs på sid 197 i betänkandet om slutlig form och att information inte behöver vara upprättad i den mening som avses i 2 kap. 10 § TF för att publiceras. Information som inte har nått sin slutliga form har sannolikt inte heller klassificerats varför riskerna är stora.

Övriga synpunkter

PTS anser att det i lagen bör införas en bestämmelse om säkerhetskänslig verksamhet, t.ex. *lagen gäller inte för verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagen (2018:585)*.

Undantaget bör omfatta både säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter samt uppgifter som är skyddsvärda ur perspektivet tillgänglighet och riktighet såsom stora uppgiftssamlingar. I förarbetena till säkerhetsskyddslagen ges folkbokföringsdatabasen som exempel på sådana uppgifter.

PTS saknar också en beskrivning av samtliga säkerhetsskyddsåtgärder i betänkandet. För tydlighets skull borde säkerhetsskydd enligt PTS uppfattning haft ett eget avsnitt i betänkandet. Säkerhetsskyddsåtgärden personalsäkerhet syftar till att säkerställa att endast personer som är lojala och pålitliga i säkerhetshänseende deltar i säkerhetskänslig verksamhet. Endast personer som är godkända (bedömts pålitliga och har tillräckliga kunskaper om säkerhetsskydd) är behörig att delta i säkerhetskänslig verksamhet. Personalsäkerhet bör beskrivas i samband med övriga säkerhetsskyddsåtgärder i den fortsatta beredningen av förslagen.

PTS vill också framföra att om lagförslaget genomförs i de delar som avser användning av begreppet information bör det övervägas om säkerhetsskyddslagens tillämpningsområde bör utvidgas till att även gälla "information" för att motverka skada för Sveriges säkerhet.

Detta yttrande har beslutats av divisionschefen Catarina Wretman. I ärendets slutliga handläggning har avdelningschefen Annica Bergman, enhetschefen Katarina Holmqvist och juristerna Julia Pistol, Anette Norman och Britt-Marie Jönson (föredragande) deltagit.

